

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) NR 1259/2010**z dnia 20 grudnia 2010 r.****w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla
rozvodu i separacji prawnej**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
w szczególności jego art. 81 ust. 3,uwzględniając decyzję Rady 2010/405/UE z dnia 12 lipca
2010 r. w sprawie upoważnienia do podjęcia wzmocnionej
współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodów
i separacji ⁽¹⁾,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom
narodowym,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-
Społecznego,

stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia postawiła sobie za cel utrzymanie i dalszy rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w obrębie której zapewniony jest swobodny przepływ osób. W celu stopniowego tworzenia tej przestrzeni Unia musi przyjąć środki w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne, w szczególności gdy jest to konieczne dla właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- (2) Zgodnie z art. 81 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wśród środków tych mają znaleźć się środki służące zapewnieniu zgodności przepisów kolizyjnych mających zastosowanie w państwach członkowskich.
- (3) W dniu 14 marca 2005 r. Komisja przyjęła zieloną księgę dotyczącą prawa właściwego i właściwości sądów w sprawach rozwodowych. Zielona księga zapoczątkowała szerokie konsultacje publiczne w sprawie ewentualnych rozwiązań problemów, które mogą wystąpić w obecnej sytuacji.
- (4) W dniu 17 lipca 2006 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 ⁽²⁾ w odniesieniu do jurysdykcji

i wprowadzającego przepisy dotyczące prawa właściwego w sprawach małżeńskich.

- (5) Na posiedzeniu w Luksemburgu w dniach 5–6 czerwca 2008 r. Rada stwierdziła, że brak jest jednomyślności co do tego wniosku oraz że istnieją niemożliwe do przezwyciężenia trudności, które sprawiają, że ani w danej chwili, ani w bliskiej przyszłości osiągnięcie jednomyślności nie jest możliwe. Rada stwierdziła, że celów tego wniosku nie można osiągnąć w rozsądnym terminie przy zastosowaniu odpowiednich postanowień Traktatów.
- (6) Belgia, Bułgaria, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Francja, Włochy, Łotwa, Luksemburg, Węgry, Malta, Austria, Portugalia, Rumunia i Słowenia zwróciły się następnie do Komisji, informując, że mają zamiar ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę w dziedzinie prawa właściwego w sprawach małżeńskich. W dniu 3 marca 2010 r. Grecja wycofała swoje zgłoszenie.
- (7) W dniu 12 lipca 2010 r. Rada przyjęła decyzję 2010/405/UE upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej.
- (8) Zgodnie z art. 328 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej od chwili ustanowienia wzmocnionej współpracy pozostaje ona otwarta dla wszystkich państw członkowskich pod warunkiem spełnienia ewentualnych warunków uczestnictwa określonych w decyzji upoważniającej. Państwa członkowskie mogą przystąpić do współpracy także w dowolnym innym momencie, o ile, poza spełnieniem wyżej wymienionych warunków, będą również przestrzegać aktów już przyjętych w ramach tej współpracy. Komisja i państwa członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy zapewniają wsparcie dla uczestnictwa w niej możliwie największej liczby państw członkowskich. Niniejsze rozporządzenie powinno wiązać w całości i być bezpośrednio stosowane jedynie w uczestniczących państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.
- (9) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewnić uczestniczącym państwom członkowskim jasne i kompletne ramy prawne w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej, zagwarantować obywatelom rozwiązania odpowiednie pod względem pewności prawa, jego przewidywalności i elastyczności oraz zapobiegać sytuacjom, w których jedno z małżonków wnosi pozew o rozwód, ubiegając współmałżonka, aby zagwarantować sobie tym samym zastosowanie w postępowaniu określonego systemu prawa, który uznaje za korzystniejszy z punktu widzenia własnych interesów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 189 z 22.7.2010, s. 12.⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej (Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1).

- (10) Przedmiotowy zakres stosowania i część normatywna niniejszego rozporządzenia powinny być spójne z rozporządzeniem (WE) nr 2201/2003. Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć jednak zastosowania do unieważnienia małżeństwa.

Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie jedynie do rozwiązania małżeństwa lub sytuacji, w których więzy małżeńskie ulegają rozluźnieniu. Prawo określone na podstawie norm kolizyjnych przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu powinno mieć zastosowanie do przyczyn rozwodu i separacji prawnej.

Kwestie wstępne jak zdolność do czynności prawnych lub ważność małżeństwa oraz kwestie takie jak wpływ rozwodu lub separacji prawnej na sprawy majątkowe, nazwisko, odpowiedzialność rodzicielską, obowiązki alimentacyjne lub wszelkie inne środki dodatkowe powinny podlegać normom kolizyjnym mającym zastosowanie w uczestniczącym państwie członkowskim, którego to dotyczy.

- (11) Aby wyraźnie określić terytorialny zakres stosowania niniejszego rozporządzenia, należy wskazać państwa członkowskie, które uczestniczą we wzmacnionej współpracy.
- (12) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć charakter uniwersalny, tj. jego jednolite normy kolizyjne powinny umożliwiać wyznaczenie prawa uczestniczącego państwa członkowskiego, prawa nieuczestniczącego państwa członkowskiego lub prawa państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej.
- (13) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie niezależnie od charakteru sądu lub trybunału, przed którym wytoczono sprawę. W stosownych przypadkach powództwo należy uznać za wytoczone zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2201/2003.
- (14) Aby małżonkowie mieli możliwość wyboru prawa właściwego, z którym mają ścisły związek, a w przypadku gdy nie dokonali wyboru, aby prawo takie miało zastosowanie do ich rozwodu lub separacji prawnej, powinno ono mieć zastosowanie, nawet jeśli nie jest to prawo uczestniczącego państwa członkowskiego. W przypadku gdy wyznaczone zostaje prawo innego państwa członkowskiego, sieć utworzona na mocy decyzji Rady 2001/470/WE z dnia 28 maja 2001 r. ustanawiającej europejską sieć sądową w sprawach cywilnych i handlowych⁽¹⁾ może udzielić sądom wsparcia w zakresie treści prawa obcego.
- (15) Zwiększenie mobilności obywateli stwarza potrzebę z jednej strony większej elastyczności, a z drugiej strony większej pewności prawa. Aby osiągnąć ten cel, niniejsze rozporządzenie powinno zwiększyć autonomię stron w dziedzinie rozwodu i separacji prawnej, dając im pewne ograniczone możliwości wyboru prawa właściwego dla ich rozwodu lub separacji prawnej.
- (16) Małżonkowie powinni mieć możliwość wyboru – jako prawa właściwego w postępowaniu dotyczącym ich rozwodu lub separacji prawnej – prawa państwa,

z którym mają szczególny związek, lub prawa państwa sądu orzekającego. Prawo wybrane przez małżonków musi być zgodne z prawami podstawowymi uznanymi w Traktatach i Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

- (17) Ważne jest, aby przed wyznaczeniem prawa właściwego małżonkowie mieli dostęp do aktualnych informacji dotyczących zasadniczych aspektów prawa krajowego i prawa Unii oraz procedur obowiązujących w dziedzinie rozwodu i separacji prawnej. Aby zagwarantować dostęp do odpowiednich i dobrych jakościowo informacji, Komisja aktualizuje je regularnie w internetowym publicznym systemie informacji utworzonym na mocy decyzji Rady 2001/470/WE.
- (18) Podstawową zasadą niniejszego rozporządzenia jest dokonanie świadomego wyboru przez oboje małżonków. Każde z małżonków powinno dokładnie wiedzieć, jakie są prawne i społeczne konsekwencje wyboru prawa właściwego. Możliwość wyboru prawa właściwego za obopólną zgodą nie powinna naruszać praw ani równości szans obojga małżonków. W związku z tym sędziowie w uczestniczących państwach członkowskich powinni zdawać sobie sprawę ze znaczenia, jakie świadomy wybór dokonywany przez oboje małżonków ma dla konsekwencji prawnych umowy w sprawie wyboru prawa.
- (19) Należy przyjąć przepisy określające materialne i formalne przesłanki ważności, co ułatwi małżonkom dokonanie świadomego wyboru i zapewni respektowanie ich porozumienia; służyć to ma zapewnieniu pewności prawa, a także lepszemu dostępowi do wymiaru sprawiedliwości. W zakresie formalnych przesłanek ważności należy wprowadzić zabezpieczenia gwarantujące, że małżonkowie będą świadomi konsekwencji swego wyboru. Umowa w sprawie wyboru prawa właściwego powinna przynajmniej zostać sporządzona na piśmie, opatrzona datą i podpisana przez obie strony. Jednakże jeśli prawo uczestniczącego państwa członkowskiego, w którym oboje małżonkowie, w momencie gdy zawierana jest umowa, mają miejsce zwykłego pobytu, przewiduje dodatkowe wymogi formalne, należy przestrzegać tych wymogów. Takie dodatkowe wymogi formalne mogą na przykład istnieć w uczestniczącym państwie członkowskim, w którym umowa w sprawie wyboru prawa jest włączana do umowy małżeńskiej. Jeśli w momencie, gdy zawierana jest umowa, małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w różnych uczestniczących państwach członkowskich, w których obowiązują różne wymogi formalne, wystarczające powinno być spełnienie wymogów jednego z tych państw. Jeśli w momencie, gdy zawierana jest umowa, tylko jedno z małżonków ma miejsce zwykłego pobytu w uczestniczącym państwie członkowskim, w którym obowiązują dodatkowe wymogi formalne, należy przestrzegać tych wymogów.
- (20) Umowa w sprawie wyboru prawa właściwego powinna móc zostać zawarta i zmieniona najpóźniej w momencie wytoczenia powództwa, a jeśli prawo państwa sądu orzekającego przewiduje taką możliwość – nawet w trakcie postępowania. W tym przypadku wystarczające powinno być odnotowanie takiego wyboru przez sąd zgodnie z prawem państwa sądu orzekającego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 174 z 27.6.2001, s. 25.

- (21) Na wypadek niedokonania wyboru prawa właściwego niniejsze rozporządzenie powinno wprowadzać zharmonizowane normy kolizyjne oparte na hierarchii łączników opartych na ścisłym związku małżonków z danym prawem – dla zapewnienia pewności prawa i jego przewidywalności oraz zapobieżenia sytuacjom, w których jedno z małżonków wnosi pozew o rozwód, ubiegając współmałżonka, aby zagwarantować sobie tym samym zastosowanie do postępowania określonego systemu prawa, który uznaje za korzystniejszy dla zabezpieczenia swoich interesów. Łączniki takie należy wybrać w taki sposób, aby zapewnić stosowanie do postępowania w sprawie rozwodu lub separacji prawnej systemu prawnego, z którym małżonkowie mają ścisły związek.
- (22) Jeżeli niniejsze rozporządzenie – w celu zastosowania prawa danego państwa – powołuje się na łącznik, którym jest obywatelstwo, kwestię postępowania w przypadku posiadania przez daną osobę więcej niż jednego obywatelstwa należy pozostawić prawu krajowemu, przy pełnym poszanowaniu ogólnych zasad Unii Europejskiej.
- (23) W przypadku wytoczenia powództwa mającego na celu przekształcenie separacji prawnej w rozwód i gdy strony nie dokonały wyboru prawa właściwego, prawo, które zastosowano do separacji prawnej, powinno mieć zastosowanie również do rozwodu. Taka ciągłość zapewniałaby stronom większą przewidywalność i zwiększałaby pewność prawa. Jeśli prawo zastosowane do separacji prawnej nie przewiduje jej przekształcenia w rozwód, rozwód powinien podlegać normom kolizyjnym, które mają zastosowanie, w przypadku gdy strony nie dokonały wyboru. Nie powinno to uniemożliwiać małżonkom starania się o rozwód na podstawie innych przepisów niniejszego rozporządzenia.
- (24) W pewnych sytuacjach, jeśli na przykład prawo właściwe nie przewiduje rozwodu lub nie zapewnia jednemu z małżonków, ze względu na jego płeć, równego dostępu do rozwodu lub separacji prawnej, powinno mieć jednak zastosowanie prawo państwa sądu orzekającego, przed którym wytoczono powództwo. Nie powinno to jednak naruszać klauzuli porządku publicznego.
- (25) Względny interesu publicznego powinny w wyjątkowych okolicznościach dawać sądom państw członkowskich możliwość odmowy zastosowania przepisu prawa obcego w danym przypadku, jeżeli byłoby to jawnie sprzeczne z porządkiem publicznym państwa sądu orzekającego. Jednakże sądy nie powinny mieć możliwości zastosowania klauzuli porządku publicznego w celu odmowy stosowania przepisu prawa innego państwa w sytuacji, w której byłoby to sprzeczne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności z jej art. 21, zakazującym wszelkich form dyskryminacji.
- (26) W przypadku gdy w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o tym, że prawo uczestniczącego państwa członkowskiego, przed którego sądem wytoczono powództwo, nie przewiduje rozwodu, należy to interpretować w taki sposób, że w prawie tego państwa członkowskiego nie występuje instytucja rozwodu. W takim przypadku sąd nie powinien mieć obowiązku orzekania rozwodu na mocy tego rozporządzenia.
- W przypadku gdy w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o tym, że prawo uczestniczącego państwa członkowskiego, przed którego sądem wytoczono powództwo, nie uznaje takiego małżeństwa za ważne do celów postępowania rozwodowego, należy to interpretować między innymi w taki sposób, że małżeństwo takie nie istnieje w świetle prawa tego państwa członkowskiego. W takim przypadku sąd nie powinien mieć obowiązku orzekania rozwodu lub separacji prawnej na mocy tego rozporządzenia.
- (27) Ponieważ w niektórych państwach i niektórych uczestniczących państwach członkowskich współistnieją co najmniej dwa systemy prawne lub zbiory zasad dotyczących spraw będących przedmiotem niniejszego rozporządzenia, należy wprowadzić przepis mówiący o tym, w jakim zakresie przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie w różnych jednostkach terytorialnych tych państw i uczestniczących państw członkowskich lub do różnych kategorii osób z tych państw i z uczestniczących państw członkowskich.
- (28) Jeśli przepisy określające prawo właściwe nie istnieją, a państwo, którego prawo strony wybrały, dzieli się na jednostki terytorialne o odrębnych systemach prawnych lub zbiorach zasad dotyczących rozwodu, małżonkowie, dokonując wyboru prawa takiego państwa, którego jedno z nich jest obywatelem, powinni równocześnie wskazać, której jednostki terytorialnej prawo wybrali.
- (29) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zwiększenie pewności prawa, jego przewidywalności i elastyczności w postępowaniach dotyczących międzynarodowych spraw małżeńskich – a tym samym ułatwienie swobodnego przepływu osób na terytorium Unii Europejskiej – nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie i mogą być one lepiej osiągnięte na poziomie Unii z uwagi na rozmiary i skutki niniejszego rozporządzenia, Unia może podjąć działania, w odpowiednich przypadkach w drodze wzmocnionej współpracy, zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym samym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia tych celów.
- (30) Niniejsze rozporządzenie respektuje prawa podstawowe oraz jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a zwłaszcza w jej art. 21, zakazującym wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Sądy uczestniczących państw członkowskich powinny stosować niniejsze rozporządzenie z poszanowaniem tych praw i zasad,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES STOSOWANIA, ZWIĄZEK Z ROZPORZĄDZENIEM (WE) 2201/2003, DEFINICJE I UNIWERSALNE STOSOWANIE

Artykuł 1

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w przypadkach rozwodu i separacji prawnej powiązanych z prawem różnych państw.

2. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do następujących kwestii, nawet jeśli pojawiają się one jedynie jako kwestie wstępne w kontekście postępowania dotyczącego rozwodu lub separacji prawnej:

- a) zdolność do czynności prawnych osób fizycznych;
- b) istnienie, ważność lub uznanie małżeństwa;
- c) unieważnienie małżeństwa;
- d) nazwisko małżonków;
- e) wpływ małżeństwa na kwestie majątkowe;
- f) odpowiedzialność rodzicielska;
- g) obowiązki alimentacyjne;
- h) majątek powierniczy lub dziedziczenie.

Artykuł 2

Związek z rozporządzeniem (WE) nr 2201/2003

Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez wpływu na stosowanie rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003.

Artykuł 3

Definicje

Na użytek niniejszego rozporządzenia:

- 1) „uczestniczące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej na mocy decyzji 2010/405/UE lub na mocy decyzji przyjętej zgodnie z art. 331 ust. 1 akapit drugi lub trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

- 2) termin „sąd” obejmuje wszystkie organy uczestniczących państw członkowskich właściwe w sprawach objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 4

Uniwersalny charakter

Prawo wyznaczone na mocy niniejszego rozporządzenia ma zastosowanie także wówczas, gdy nie jest to prawo uczestniczącego państwa członkowskiego.

ROZDZIAŁ II

JEDNOLITE PRZEPISY DOTYCZĄCE PRAWA WŁAŚCIWEGO DLA ROZWODU I SEPARACJI PRAWNEJ

Artykuł 5

Wybór prawa właściwego przez strony

1. Małżonkowie mogą umówić się co do wyboru prawa właściwego w przypadku rozwodu i separacji prawnej, pod warunkiem że jest to prawo:

- a) państwa, w którym małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili zawierania umowy; lub
- b) państwa, w którym małżonkowie mieli ostatnio miejsce zwykłego pobytu, o ile w chwili zawierania umowy jedno z nich nadal tam zamieszkuje; lub
- c) państwa, którego obywatelem w chwili zawierania umowy jest jedno z małżonków; lub
- d) państwa sądu orzekającego.

2. Bez uszczerbku dla ust. 3 umowa w sprawie wyboru prawa właściwego może zostać zawarta i zmieniona w każdej chwili, ale najpóźniej w chwili wytoczenia powództwa.

3. Jeśli prawo państwa sądu orzekającego przewiduje taką możliwość, małżonkowie mogą także dokonać wyboru prawa właściwego przed sądem w trakcie postępowania. W takim przypadku taki wybór zostaje odnotowany przez sąd zgodnie z prawem państwa sądu orzekającego.

Artykuł 6

Zgoda i materialne przesłanki ważności

1. Istnienie i ważność umowy w sprawie wyboru prawa lub jej postanowień ocenia się według prawa, które miałyby zastosowanie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, gdyby umowa lub jej postanowienie były ważne.

2. Jeżeli jednak z okoliczności wynika, że nie byłoby uzasadnione dokonywanie oceny skutków zachowania się jednej ze stron zgodnie z prawem określonym w ust. 1, strona ta może – w celu dowiedzenia, że nie wyraziła zgody na zawarcie umowy – powołać się na prawo państwa, w którym w momencie wytoczenia powództwa znajdowało się jej miejsce zwykłego pobytu.

Artykuł 7

Formalne przesłanki ważności

1. Umowa, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2, jest sporządzana na piśmie, opatrywana datą oraz podpisywana przez oboje małżonków. Każde przekazanie informacji za pomocą środków komunikacji elektronicznej umożliwiające trwałą zapis takiej umowy uznaje się za równoważne formie pisemnej.

2. Jeżeli jednak prawo uczestniczącego państwa członkowskiego, w którym w chwili zawierania umowy oboje małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu, przewiduje dodatkowe wymogi formalne dla tego typu umów, wymogi te mają zastosowanie.

3. Jeżeli w chwili zawierania umowy miejsca zwykłego pobytu małżonków znajdują się w różnych uczestniczących państwach członkowskich, a przepisy tych państw przewidują odmienne wymogi formalne, umowa jest ważna, jeżeli spełnia wymogi prawa jednego z tych państw.

4. Jeśli w chwili zawierania umowy tylko jedno z małżonków ma miejsce zwykłego pobytu w uczestniczącym państwie członkowskim, które przewiduje dodatkowe wymogi formalne dla tego typu umów, wymogi te mają zastosowanie.

Artykuł 8

Prawo właściwe w przypadku niedokonania wyboru przez strony

W przypadku niedokonania wyboru zgodnie z art. 5 rozwód i separacja prawna podlegają prawu państwa:

- a) w którym małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w momencie wytoczenia powództwa; a w przypadku braku takiegoż
- b) w którym małżonkowie mieli ostatnio miejsce zwykłego pobytu, pod warunkiem że okres zwykłego pobytu nie zakończył się wcześniej niż rok przed wytoczeniem powództwa, o ile w momencie wytoczenia powództwa jedno z nich nadal tam zamieszkuje; a w przypadku braku takiegoż
- c) którego obywatelami są oboje małżonkowie w chwili wytoczenia powództwa; a w przypadku braku takiegoż
- d) w którym wytoczono powództwo.

Artykuł 9

Przekształcenie separacji prawnej w rozwód

1. W przypadku przekształcania separacji prawnej w rozwód prawem właściwym dla rozwodu jest prawo zastosowane do separacji prawnej, chyba że strony postanowiły inaczej zgodnie z art. 5.

2. Jeżeli jednak prawo zastosowane do separacji prawnej nie przewiduje możliwości jej przekształcenia w rozwód, zastosowanie ma art. 8, chyba że strony postanowiły inaczej zgodnie z art. 5.

Artykuł 10

Zastosowanie prawa państwa sądu orzekającego

W przypadku gdy prawo właściwe wyznaczone na mocy art. 5 lub 8 nie przewiduje rozwodu lub nie zapewnia jednemu z małżonków, ze względu na jego płeć, równego dostępu do rozwodu lub separacji prawnej, właściwe jest prawo państwa sądu orzekającego.

Artykuł 11

Wyłączenie odesłania

Za właściwe – na podstawie niniejszego rozporządzenia – prawo danego państwa uważa się normy prawne obowiązujące w tym państwie, z wyłączeniem norm prawa prywatnego międzynarodowego.

Artykuł 12

Porządek publiczny

Stosowanie przepisów prawa wyznaczonego jako właściwe na mocy niniejszego rozporządzenia może zostać wyłączone jedynie wówczas, gdy stosowanie ich jest jawnie sprzeczne z porządkiem publicznym państwa sądu orzekającego.

Artykuł 13

Różnice w prawie krajowym

Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie nakłada na sądy uczestniczącego państwa członkowskiego, którego prawo nie przewiduje rozwodu lub nie uznaje danego małżeństwa za ważne do celów orzeczenia rozwodu, obowiązku orzekania rozwodu z racji obowiązywania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 14

Państwa posiadające co najmniej dwa systemy prawne – terytorialne kolizje przepisów

W przypadku gdy państwo składa się z jednostek terytorialnych, z których każda posiada własny system prawny lub zbiór zasad dotyczących kwestii podlegających niniejszemu rozporządzeniu:

- a) wszelkie odniesienia do prawa takiego państwa są rozumiane, do celów wyznaczenia prawa właściwego na mocy niniejszego rozporządzenia, jako odniesienia do prawa obowiązującego w danej jednostce terytorialnej;
- b) wszelkie odniesienia do miejsca zwykłego pobytu w tym państwie są rozumiane jako odniesienia do miejsca zwykłego pobytu w jednostce terytorialnej;
- c) wszelkie odniesienia do obywatelstwa dotyczą jednostki terytorialnej określonej prawem tego państwa lub, w przypadku braku stosownych przepisów, jednostki terytorialnej wybranej przez strony, lub, w przypadku niedokonania przez nie wyboru, jednostki terytorialnej, z którą małżonek lub małżonkowie mają najściślejszy związek.

Artykuł 15

Państwa posiadające co najmniej dwa systemy prawne – kolizje przepisów w ramach prawa krajowego

W odniesieniu do państwa, które ma co najmniej dwa systemy prawne lub zbiory zasad mających zastosowanie do różnych kategorii osób w zakresie kwestii, które podlegają niniejszemu rozporządzeniu, wszelkie odniesienia do prawa takiego państwa są rozumiane jako dotyczące systemu prawnego określonego przepisami obowiązującymi w tym państwie. W przypadku braku takich przepisów zastosowanie ma ten system prawny lub zbiór zasad, z którym małżonek lub małżonkowie mają najściślejszy związek.

Artykuł 16

Brak zastosowania rozporządzenia do wewnętrznych kolizji przepisów

Uczestniczące państwo członkowskie, w którym do kwestii podlegających niniejszemu rozporządzeniu mają zastosowanie różne systemy prawne lub różne zbiory zasad, nie ma obowiązku jego stosowania w przypadku kolizji przepisów wynikających wyłącznie z takich różnych systemów prawnych lub różnych zbiorów zasad.

ROZDZIAŁ III

POZOSTAŁE PRZEPISY

Artykuł 17

Informacje dostarczane przez uczestniczące państwa członkowskie

1. W terminie do dnia 21 września 2011 r. uczestniczące państwa członkowskie przekazują Komisji informacje na temat ewentualnych przepisów krajowych dotyczących:

- a) wymogów formalnych mających zastosowanie do umów w sprawie wyboru prawa właściwego zgodnie z art. 7 ust. 2-4; oraz
- b) możliwości wyboru prawa właściwego zgodnie z art. 5 ust. 3.

Uczestniczące państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich późniejszych zmianach tych przepisów.

2. Komisja w odpowiedni sposób podaje do wiadomości publicznej wszelkie informacje przekazane jej zgodnie z ust. 1, w szczególności za pośrednictwem strony internetowej europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

Artykuł 18

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie jedynie do postępowań sądowych, wszczętych począwszy od dnia 21 czerwca oraz do umów, o których mowa w art. 5, zawartych począwszy od tej daty.

Umowa w sprawie wyboru prawa właściwego zawarta przed dniem 21 czerwca 2012 r. jest jednak również skuteczna, o ile jest zgodna z art. 6 i 7.

2. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla umów w sprawie wyboru prawa właściwego zawartych zgodnie z prawem uczestniczącego państwa członkowskiego, przed którego sądem wytoczono powództwo przed dniem 21 czerwca 2012 r.

Artykuł 19

Stosunek do obowiązujących konwencji międzynarodowych

1. Bez uszczerbku dla spoczywających na uczestniczących państwach członkowskich obowiązków wynikających z art. 351 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej niniejsze rozporządzenie nie wpływa na stosowanie konwencji międzynarodowych, których stroną w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia lub przyjęcia decyzji na podstawie art. 331 ust. 1 akapit drugi lub trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej jest jedno lub większa liczba uczestniczących państw członkowskich i w których zawarte się normy kolizyjne w odniesieniu do rozwodu lub separacji prawnej.

2. Niniejsze rozporządzenie ma jednak – w stosunkach pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi – pierwszeństwo przed konwencjami zawartymi wyłącznie przez dwa uczestniczące państwa członkowskie lub większą ich liczbę, o ile konwencje te dotyczą kwestii podlegających niniejszemu rozporządzeniu.

Artykuł 20

Klauzula przeglądowa

1. W terminie do dnia 31 grudnia 2015 r., a następnie co 5 lat Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia. Sprawozdaniu towarzyszą, w odpowiednich przypadkach, wnioski dotyczące dostosowania niniejszego rozporządzenia.

2. W tym celu uczestniczące państwa członkowskie przekazują Komisji stosowne informacje dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia przez ich sądy.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 21 czerwca 2012 r., z wyjątkiem art. 17, który stosuje się od dnia 21 czerwca 2011 r.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 21

Wejście w życie i data rozpoczęcia stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Do uczestniczących państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na mocy decyzji podjętej zgodnie z art. 331 ust. 1 akapit drugi lub trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, rozporządzenie to stosuje się od dnia określonego w tej decyzji.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w uczestniczących państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 grudnia 2010 r.

W imieniu Rady

J. SCHAUVLIEGE

Przewodniczący
